

TBB Genel Kurulu İstanbul Olağanüstü Toplantısı Nedeniyle Başkanın Meslektaşlarına Mesalî :

TBB Genel Kurulu ocak 1977 Sakarya X. Olağan Toplantısı «pozitif hukukumuzda varlığını sürdüren anti-demokratik yasa ve hükümlerin saptanması ve bunların kaldırılması» konusunda İstanbul'da olağanüstü bir toplantı yapılması kararını almıştır. 14, 15, 16 mayıs günlerinde yapılması öngörülen toplantı, parlamentonun erken seçim kararı alması nedeniyle uygulanan seçim yasaklarından ötürü Birlik Yönetim Kurulunca 17, 18, 19 haziran günlerine ertelenmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 110. maddesi 6. bendinde; «yasaların ülke gereksinmelerine uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, gerekirse öntasarımlar düzenlemek» görevini Türkiye Barolar Birliğine vermektedir. İnsan hak ve özgürlüklerini sağlamayı ve korumayı amaçlayan ilke ve kurallardan oluşan evrensel çağımız hukuku, toplumun gelişmesini önleyen tutucu yasal engelleri kaldırmayı ve hukuku itici bir etken durumuna getirmeyi üstlenmiştir. Bağımsız barolar ve avukatlık mesleği, gerek bireysel alanda yargı organı içinde, gerekse toplum boyutunda bu görevi yerine getirmek zorundadırlar. Bu bakımdan TBB Olağanüstü Toplantısı, gündemine aldığı tek konuyla, Türk pozitif hukukunun demokratikleştirilmesi savaşımının 5 haziran seçimleriyle ulaştığı özgürlükçü siyasal ortamda tarihsel bir görevi yerine getirmiş olacaktır.

Olağanüstü Toplantı, İstanbul Barosu'nun önerisi üzerine yapılmaktadır. Baromuz, hukukun demokratikleştirilmesi savaşımında özellikle son yıllarda ön saflarda yer almıştır. Bu bakımdan Olağanüstü Toplantıya sunulacak önerilerin hazırlanması amacıyla akademik kariyere bağlı ve üyemiz bilim adamlarının katılmalarıyla oluşan uzmanlık komisyonları geçen ocak ayından bu yana sürekli olarak çalışmışlardır. Tüm Türkiye barolarının konuyu önemle ele aldıkları ve Olağanüstü Toplantıya çok değerli çalışmalarla katılacakları kuşkusuzdur.

Olağanüstü Toplantı İstanbul Belediye Meclis Salonu'nda 17 haziran cuma günü saat 10.00'da başlayacaktır.

Başkanlık, meslektaşların bu önemli toplantıyı izlemelerini rica eder. Giriş kartları Adliyedeki Baro İrtibat Bürosundan sağlanabilir.

I — İstanbul Barosu'nun Adaletli ve Kalıcı Dünya Barışı İçin Çalışmaları

İstanbul Barosu'nda geçen yıl kurulan Barış Komisyonu, ülkemiz açısından adaletli ve kalıcı barışın gerçekleşmesi ve korunması yolunda önemli çalışmalar yapmıştır. Bu arada ülkemizde ilk kez 1 Eylül 1976 günü düzenlenen barış toplantılarının yapılmasına katkıda bulunmuş ve bu konu ile uğraşmak amacıyla oluşturulan geçici komitede görev yapmıştır.

Dünya barışının kurulmasında hukuksal düzenlemelerin önemi açıktır. Bir anlamda barış, devletleri bağlayıcı yaptırımları içeren, savaşı yasaklayıcı, silâhsızlanmayı sağlamaya yönelik emredici hukuk kurallarının evrensel çapta yürürlüğe girmesiyle gerçekleşecektir. İstanbul Barosu bir hukuk kurumu olarak, dünya barışının gerçekleşmesi ve korunması yönünde gücü oranında ve yasal yetkilerinin sınırı içinde üzerine düşen görevi yapmaktadır. Ancak barış için çalışmaların halk yığınlarının katılacağı örgütsel birlik içinde yapılması da zorunludur. Bu durumda yetki sınırlarını aşan niteliği itibarıyla barış için savaşımın Baro dışında bir örgütçe yürütülmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Baro Barış Komisyonu'nun önerisi üzerine İstanbul Barosu Başkanı, ülkenin barıştan ve demokrasiden yana aydınları ve kurumlarını «örgütsel birlik» konusunu tartışmaya çağırmıştır. Bu çağrı üzerine İstanbul Barosu Konferans Salonunda 3 nisan 1977 pazar günü yapılan toplantıda bir barış derneği kurulması önerisi üzerinde birleşmiştir. Toplantıda İstanbul Barosu Başkanı şu konuşmayı yapmıştır :

«Sayın Konuklar,

Sayın Basın Mensupları,

Çağrımızı lütfen kabul ederek bizi onurlandıran ülkemizin seçkin ve barışsever aydınları, siz değerli konuklarımızı İstanbul Barosu adına saygıyla selâm-

lıyor ve «barış hareketinin örgütsel birliği» konulu toplantıyı açıyorum.

Sayın Konuklar,

Savaşa karşı barışı savunmak, bugün aktif bir davranışı içeren çetin ve evrensel savaşım eylemlerini gerektirmektedir. Çağımızda bu savaşım İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hükümetler dışı güçler tarafından yürütülüyor. Bu savaşımın İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra evrensel çapta ve yoğun bir biçimde sürdürülmesi, özellikle iki dünya savaşının trajik sonuçlarından kaynaklanmıştır. Gerçekten son iki dünya savaşında toplam 64.000.000 insan öldürülmüştür. Birinci Dünya Savaşı 338.000.000.000 dolar, ikincisi ise 4.000 milyar dolar zarara yol açmıştır. Bu korkunç tabloya karşın İkinci Dünya Savaşı'nın hemen sonunda başlatılan soğuk savaş, kitle- sel yok etmeyi amaçlayan nükleer silâhlanma, insancıl düşünce taşıyan değişik dünya görüşlerini temsil eden tüm aydınları, özellikle dünyanın ünlü yazar ve sanatçılarını barış için eyleme yöneltmiştir.

Sayın Konuklar,

1946 yılında, Polonya'nın Wroclaw kentinde toplanan ilk barış kongresine 45 ülkeden 500 temsilci katıldı. Bu toplantıda, barışı savunma eylemlerini düzenlemek üzere uluslararası bir komite oluşturuldu. Komiteye Joliot Curie, A. Fadayev, P. Robeson, Pablo Neruda gibi dünyanın tanınmış bilginleri ve sanatçıları seçildiler. 1950 kasımında Varşova'da yapılan ikinci kongrede ise, Dünya Barış Konseyi kuruldu. Konseyin başkanlığına Joliot Curie getirildi. Fransa Atom Enerjisi Yüksek Komiserliği görevini terk eden ünlü bilgin yaşamının sonuna kadar Konseyin başkanlığını yaptı. Bugüne kadar çeşitli ülkelerde binlerce kişinin katıldığı kongreleri düzenleyen Barış Konseyi, 1976 yılını «silâhlanma yarışına son verme ve barışı savunma yılı» olarak ilan etmiştir. Ayrıca, İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı 1 Eylül, Dünya Barış Günü olarak savaşın korkunç anılarıyla birlikte dünyanın her yerinde kutlanmaktadır.

Dünya Barış Konseyi'nin yeni Stockholm bildirisi, bütün ülkelerin barış yanlılarını barışı savunma ve yeni bir dünya kurmak için silâhlanma yarışını durdurma savaşımında el ele vermeye çağırmaktadır. Çağırımı her ülkeden milyonlarca kişi imzalamıştır.

Stockholm çağırısı ve silâhlanma yarışına son verme kampanyasının bölgemizde barışı tehdit eden olaylar bakımından özel bir önemi vardır. Gerçekten çağımızda savaş kışkırtıcılığı yapan emperyalist güçlerin Güneydoğu Asya'da uğradıkları yenilgiden sonra, seçtikleri bölgelerden biri de Ortadoğu'dur. Ortadoğu ülkelerinden Lübnan'da Jenosite dönüşen iç savaş ve İsrail'in merkezini oluşturduğu soğuk savaş çemberi, Türkiye-Yunanistan gerginliği ile bir-

likte dünya barışı için büyük tehlike işaretleri göstermektedir.

Sayın Konuklar,

Hukukun üstünlüğünü evrensel çapta öncelikle insanların yaşama hakkına dayandıran İstanbul Barosu geçen yıl 1 Eylül Barış Günü kutlama komitesi ne katılmış ve ayrıca örgüt içinde hukuk yoluyla barış için savaşımı düzenlemek amacıyla bir komisyon oluşturmuştur. Bu komisyonun çalışmaları sonunda barış savaşımının örgütsel birliğini uluslararası dayanışmaya bağlı olarak ulusal çapta gerçekleştirmenin zorunlu olduğu sonucuna varmıştır. Ülkemizin seçkin ve değerli siz aydınlarını bu nedenle konuyu tartışmak üzere çağırılmış bulunuyoruz.

Toplantıda önceden belirli bir düşünce ve program sunulmayacaktır. Demokratik bir tartışma ortamı içinde, en gerçekçi ve sağlıklı biçimde bir yolun bulunacağına inanıyoruz.»

İstanbul Barosu'nun çağırısı üzerine yapılan toplantıdan sonra kurulan Barış Derneği Başkanlığına Büyükelçi Mahmut Dikerdem getirilmiştir.

Barış Derneği Başkanı sayın Mahmut Dikerdem Baromuzla aşağıdaki mektubu göndermiştir :

«Sayın Başkan,

Tarih boyunca insanlığın yüce ideali ve dünya halklarının büyük özlemi olan âdil ve sürekli bir barışın gerçekleşmesine hizmet etmek ve yurt çapında bu amaca yönelik çalışmalarda bulunmak üzere kurulan Barış Derneği resmen faaliyete geçmiş bulunmaktadır.

Bu anlamlı ve mutlu günde, derneğimizin kuruluş hazırlıklarına yoğun ve etkin bir biçimde katkıda bulunmuş, yakın ilgi ve yardımlarını esirgememiş olan İstanbul Barosu'na Yönetim Kurulumuz adına içten teşekkürlerimizi sunmak ödevini yerine getirmekten bahtiyarlık duymaktayım.

Size ve İstanbul Barosu'nun değerli üyelerine en iyi dileklerle derin saygılar sunarım.

21 Nisan 1977

BARIŞ DERNEĞİ
Genel Başkanı
Mahmut DİKERDEM»

II — Can güvenliğini ortadan kaldırmaya yönelik olayların nedenleri, sorumlularını araştırma çalışmaları :

1. Araştırma Kurulu çalışmalarının sonuçları :

TBB X. Sakarya Olağan Genel Kurulunda aşağıdaki karar alınmıştır :

«Üniversitelerde ve okullarda yoğunlaşan tüm tedhiş eylemlerinin can güvenliğiyle öğretim ve öğrenim özgürlüğünü ortadan kaldırdığını ve bu ortamın fa'ali bulunmayan cinayetlerle büsbütün vahamet kazandığını ve yetkililerin çeşitli nedenlerle görevlerini yerine getirmediklerini saptayan Genel Kurul, tüm yetkili ve sorumluların görevlerini yapmalarını sağlamak amacıyla bu türden davranışlar karşısında TBB Yönetim Kurulu'nun re'sen ya da baroların başvurmaları üzerine gerekli araştırma önlemlerini almasına ve etkin girişimlerde bulunmasına karar vermiştir.»

Genel Kurul'un aldığı karar uyarınca sonuçları TBB Yönetim Kurulu'na bildirilmek ve kamuoyuna duyurulmak üzere Araştırma Kurulu'nun sözlü ve yazılı kanıtlara, belgelere dayalı ayrıntılı raporunun düzenlenmesi çalışmaları sürmektedir. Kurul ayrıntılı raporda gösterilecek araştırma ve incelemelerine dayanarak vardığı sonuçları bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklamıştır. Kurulun vardığı «GENEL SONUÇ» şöyle belirtilmektedir :

İstanbul Barosu, özellikle son iki yıl içinde giderek ağırlaşan can güvenliğini, öğrenim ve öğretim özgürlüklerini ortadan kaldırmaya yönelik olayların nedenlerini ve sorumlularını araştırmayı amaçlayan bir kurulu geçen ocak ayı sonunda oluşturmuştur. Baromuzun Yönetim Kurulu üyelerinden Av. Şener METE ile Av. Raif ERTEM'in de katıldığı, Başkanlardan Mehmet Ali İKİZER'in Başkanlığında, Disiplin Kurulu Başkanı Av. İlhan BAYKENT, T. B. B. Genel Kurulu üyelerinden Av. Gülçin ÇAYLIĞIL, Av. Merih SEZEN, Av. Ekrem ÖZKUNT ve Av. Orhan BARLAS'tan oluşan Kurula araştırma konusu olaylarla ilgili bilgisi olanların başvurmaları için kamuoyuna duyuru yapılmıştır. Beş aya yakın bir süredir çalışmakta olan kurulumuz 1 Mayıs 1977 günü Taksim Meydanında İşçi Bayramı nedeniyle yasalara uygun olarak toplanan yüzbinlerce yurttaşımıza yöneltilen ve 35 kişinin ölümü, yüzlerce kişinin yaralanması ile sonuçlanan saldırı olayını da ele almıştır. Gerçekten 1 Mayıs olayı Anayasamızda yazılı ve uluslararası sözleşmelerle evrensel çapta güvence altında bulunan can güvenliğini yokeden, düşünce, öğrenim ve öğretim özgürlüklerini kullanılamaz duruma getiren saldırıların bu kez içinde bulunduğumuz seçim döneminde genel oy ilkesini hedef alan devamı niteliğindedir.

GENEL SONUÇ :

Birkaç yıldır yurdumuzda kaygı ile izlenmekte olan ve gitgide artan «can güvenliğine» yönelmiş saldırılar. 1 Mayıs günü İstanbul'da en vahim çizgisine, doruk noktasına varmıştır. Böylelikle 1 Mayıs toplu kırım eylemini daha önceki tekil olaylardan soyutlamak, neden ve nitelik bakımından ayrı ayrı yorumlayıp çözümlenmek yerinde olamaz. Bun-

lar, son irdelemede gerek «motif»leri, gerekse işleniş biçimleri açısından gerçekten vahim «suçlar»dır. İstanbul Barosu, ülkenin en büyük ve en köklü ve en eski hukuk kuruluşu olarak bu olaylar üzerinde durmayı bir yurtseverlik görevi bilir.

Devletin en üst düzeyde sorumluluk mevkiinde bulunmuş bir yetkilinin bu saldırılarda «devletle ilişkisi bulunan bazı kuruluşların» bağlantısı bulunabileceği kaygısını açıklaması olgunun vahametini arttırmıştır.

Ayrıca gene bu saldırılarla yurttaşın seçimlerde tercihini özgürce kullanabilme hakkı arasında bağlantı bulunduğu, saldırıların yaygınlaşması ve tırmanışın oyunu kullanmaktan alıkoynabileceği veya istemlerine uymayan yönde oy kullanabileceğine ilişkin düşüncelerin ciddiyet kazanmaları bu ağır duruma yeni boyutlar eklemiştir.

Elbette, her ülkede şu ya da bu oranda suç işlenir. Baromuz bu gerçeği gözönünde tutarak, teker teker her suçun nitelikleri ve sorumluları üzerinde tartışmaya girmeyi yetkisi ve amacı dışında sayar. Ne var ki, can güvenliğine yönelmiş eylemlerin bazı ortak nitelikleri, bunları genel ve nesnel olarak yorumlama yükümlülüğünü ve görevini her hukukçuya, her hukuk kuruluşuna giderek her aydına vermiştir. Olayların ivediliği ve bazı tırmanma eğilimi karşısında, geniş kapsamlı irdeleme ve incelemelerden önce ele alınacak konular şunlar olabilir :

1 — Bu suçların işlenmemesi, hiç değilse bir ölçüde azaltılması yolunda gerekli güvenlik önlemleri alınmakta mıdır? Baromuz bu konudaki çaba ve dikkatlerin yetersizliğini, hatta ters yönde sonuç verecek özellikte olmalarını müşahade ve tesbit etmiştir.

2 — Suçlar işlendikten sonra, gerçek sorumlu ve suçluların toplumu doyurucu, rahatlatıcı oranda hemen yakalanmaları amacı ile gerekli çaba gösterilmekte midir? Baromuz bu yoldaki çalışmaların da yetersiz, giderek olumsuz olduğu kanısına varmıştır.

Bu çıkış noktaları doğrultusunda kolaylıkla görüleceği üzere sorun bir «hukuksal-adli» sorun değil, bir «yürütme» sorunudur. Süregiden tekil olaylarda veya 1 Mayıs olayında sorumluluk tartışmasını teker teker kişiler üzerine kaydırmak hem sağlıklı bir sonuç vermez hem de sorunu kargaşaya, açmaza sürükler. Suçları önlemek için gerekli önlemleri almayan ve suçlar işlendikten sonra gerçek suçluların ele geçmesi için yeterli çalışmayı göstermeyen bir yürütme, salt kendi takdiri ile başkalarını itham ederek yasal ve siyasal sorumluluktan kurtulamaz. Bu tedirgin edici halin demokratik hukuk devleti ölçüleri içindeki en etkin çözümü parlamento denetimidir. Ülkenin bu günkü koşulları içinde ise bu mekanizma işlememektedir.

Bu sorunun çözümü, demokratik hukuk devletinin korunması ve hukukun üstünlüğü ilkesinin ek-

siksiz uygulanması ile mümkündür. Anayasal ve demokratik güvenç içinde nihai kesin ve dokunulmaz olan yurttaşların kararlarının her sorun gibi bu sorunu da çözecek güçte ve yetenekte olduğuna içtenlikle inandığımızı bir hukuk kuruluşu olarak kamu oyna arz etmeyi görev sayarız.

2 — Can güvenliği seminerine mesajımız

9.4.1977 tarihinde Balıkesir CHP İl Örgütü can güvenliğine ilişkin sorunları konu alan ve İstanbul Barosu Başkanının da çağrıldığı ve ülkemizin bilim adamlarıyla, tanınmış hukukcuların katıldığı bir seminer düzenlemiştir. İstanbul Barosu Başkanı seminere aşağıdaki mesajı yollamıştır :

«İstanbul Barosu olarak, can güvenliği ve yaşama hakkı konusunda düzenlemiş bulunduğunuz bu toplantıya başarılar dilemek istiyoruz. Aynı gün, Baromuzun bir panelini yürütmek durumunda olduğumuz için, nâzik davetinize icabet edemiyoruz. Ancak, yaşama hakkı konusunda göstermiş bulunduğunuz duyarlılığı yürekten kutluyor ve hem toplantıyı düzenleyenleri, hem de toplantıya katılanları en içten duygularla selâmlıyoruz.

Gerçekten, yaşama hakkı temel hakların en başta gelenidir. Bu bakımdan böyle bir hakkın pozitif kaynaklarını tartışmak bile gereksizdir.

Nitekim, modern anayasaların bir çoğunda, yaşama hakkına ayrıca yer verilmemiştir. Ancak, çok eski dönemlere ait fermanlarda yaşama hakkından bahsedilirdi. Çünkü, o zaman, hükümdâr yaşama hakkı üzerinde de tam takdir yetkisine sahipti. Bu yetkinin sınırlanması yolundaki baskılara boyun eğmek zorunda kalırsa, bir ferman çıkarıp yaşama hakkına özen göstereceğini söylerdi. Bugün ise, yaşama hakkını ve can güvenliğini korumak devletin başta gelen görevi kabul edilmektedir. Onun içindir ki, bir çok anayasa bu haktan ayrıca bahsetmemektedir.

Ancak, bizim anayasamız daha da ileri giderek, yaşama hakkını özel bir madde ile düzenlemek istemiştir. Anayasamızın 2. bölümünde yer alan kişi haklarının en başında 14. madde vardır. 14. maddenin hemen başında da «herkesin yaşama hakkına sahip» olduğu yazılıdır. Kişi haklarıyla ilgili bu düzenlemedeki sıranın elbet bir önemi ve anlamı olmalıdır. Yaşama hakkı, en birinci hak olarak gerekli güvencelere kavuşturulmamışsa, başka hakları tartışmanın da yeri kalmayacaktır. Çünkü, bırakınız demokratik bir hukuk devletini, bir aşiret yönetiminin bile ilk ödevi yaşama hakkını korumaktır. Bu bakımdan, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü, hukuk üstünlüğü ve yargıç bağımsızlığı gibi çok önemli sorunlardan da önce yaşama hakkına mutlaka sahip çıkılmalı ve bu hakka kastedenlerden mutlaka hesap sorulmalıdır. Çünkü, bugün yaşama hakkına yönelik görülen bu saldırılar, aslında demokratik hak ve özgürlüklerimizi dinamitlemeye yöneliktir. Bu bakımdan da, demokra-

simizi koruyup geliştirmek ve hukuk üstünlüğünü pekiştirmek için yaşama hakkını canla başla savunmalıyız.

Biz, İstanbul Barosu olarak, yaşama hakkını savunmaya azimli ve kararlıyız. Onun içindir ki, toplantınızın bu yolda alacağı kararları şimdiden destekliyor ve sizlere tekrar teşekkür edip başarı dileklerimizi sunuyoruz.

Saygılarımızla,
İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN

3. Seçim Güvenliğini bozan saldırı olaylarına karşı tepkiler :

Niksar, Şiran ve Erzincan'da ana muhalefet partisi CHP Liderine ve arkadaşlarına karşı yapılan saldırıları kınayan mesajımız ve CHP Genel Başkanı'nın yanıtı :

«Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Bülent ECEVİT ve arkadaşlarına yöneltilen son saldırıların gerisinde, demokratik anayasal düzenin temelini oluşturan genel seçimlerin sonuçlarından korkan siyasal güçlerin bulunduğu açık bir gerçektir. Ülkemizde demokratik hukuk ilkelerinin üstünlüğü için verilen savaşımın 5 haziran günü kesin bir zafere ulaşacağını görenler umutsuzluğun verdiği pervasızlıkla saldırılarını seçim güvenliğini kaldırma doğrultusunda yoğunlaştırmaktadırlar. Niksar olayı, seçim sonuçlarını bir avuç zorbanın terörü ile halka rağmen kendi yararlarına çevirmek isteyenlerce yaratılmıştır. Ancak, ulus adına yargı yetkisini ellerinde tutan bağımsız adaletin savcı ve yargıçları hangi düzeyde olursa olsun seçim güvenliğini ortadan kaldırmaya yönelik olayların sorumlularından mutlaka hesap soracaklardır. Zorbalardan medet umanlar tüm halkın karşısında yenilmekten ve işledikleri ağır suçların hesabını vermekten kendilerini kurtaramayacaklardır. Hukukun üstünlüğü savaşımında üzerine düşen tarihsel görevlerinin bilinci içinde bulunan İstanbul Barosu adına Niksardaki saldırıyı nefretle karşıladığımızı bildirir, saygılar sunarım.

27.4.1977

İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN

«Sayın Av. Orhan APAYDIN
İstanbul Barosu Başkanı
İSTANBUL

Son gezimizde karşılaştığımız olaylar üzerine belirttiğiniz duygularla ve gösterdiğiniz ilgiyle bana güç kattınız. Teşekkür ederim.

Mutluluklar, esenlikler dileğiyle saygılar sunarım.

Bülent ECEVİT
Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Başkanı »

4. 27 Mayıs «Hürriyet ve Anayasa Bayramı» ile ilgili Anayasa Mahkemesi Başkanı sayın Kani Vrana'ya gönderdiğimiz Kutlama mesajı :

«Ülkemizde insan hak ve özgürlüklerine dayalı demokratik ve sosyal hukuk devletini kuran 1961 Anayasasının özellikle 12 Mart döneminde uğradığı anti-demokratik değişikliklerine karşı 27 Mayıs devriminden kaynaklanan asıl özünün korunması mücadelesinde Yüksek Anayasa Mahkememiz başta gelen güvencemizi oluşturmaktadır. İçinde bulunduğumuz siyasal ve sosyal ortamda özel bir anlam ve değer kazanan 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramında Anayasa Mahkememizin yüksek yargıçlarını seçkin kişiliğinizde İstanbul Barosu adına kutluyor ve saygılarımın kabulünü diliyorum.

**İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN»**

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kani Vrana Başkanlığımıza şu yanıtı gönderdi :

**«Sayın Orhan APAYDIN
İstanbul Barosu Başkanı
İSTANBUL**

Kutlamalarınıza içtenlikle teşekkür eder açıklanan iyi dilekleri takdir ile başarılarınızın süre gelmesini diler size ve şahsınızda baronuzun tüm mensuplarına saygılarımı sunarım.

**Kani Vrana
Anayasa Mahkemesi Başk.»**

I — Uluslararası toplantılar :

1. Union Internationale des Avocats (UIA) Uluslararası Avukatlar Birliği'nin Zagreb toplantısı :

Üyesi bulunduğumuz Uluslararası Avukatlar Birliği Genel Kurulu 4 eylül 1977 günü Yugoslavya'nın Zagreb kentinde toplanacaktır. 9 eylüle kadar sürecek olan toplantıya sunulacak öneriler üzerinde çalışmalarımız sürmektedir. Genel Kurul'a Baromuzu temsil eden delegeler dışında meslektaşlarımızın katılmaları olanağı vardır.

2. (Le Centre de la Paix Mondiale par le Droit) veya İngilizce adıyla (World Peace through Law Center) «Hukuk Yoluyla Barış Merkezi'nin Manilla toplantısı :

Hukuk yoluyla Dünya Barışı Merkezi, 21. 26 ağustos 1977 günlerinde Filipinler'in Manilla kentinde bir dünya hukuku konferansı düzenlemiş ve bu günlerin bütün dünyada Hukuk Günü olarak kutlanmasına karar vermiştir. Merkezin bildirdiğine göre Dünya Hukuk Günü olarak 21 ağustos 1977 saptanmıştır. Merkez, Manilla'daki konferansı, insan haklarının uluslararası alanda korunması eyleminin başlangıcı olarak kabul etmektedir. Hukuk yoluyla Dünya Barışı

Merkezi Manilla'daki konferansa katılma olanağı bulamayan hukukçuları, hukukun üstünlüğüne ve insan haklarının korunmasına yönelik konferansı evrensel çapta bir olay haline getirmek için aynı günde ülkelerinde Dünya Hukuk Günü gösterileri, kutlama törenleri düzenlemeye çağırılmaktadır.

World Peace through Law Center, ABD Barosu tarafından kurulmuştur. Merkeze Sovyet ve Yugoslav hukukçuları da katılmışlardır. Merkez'in asıl amacı evrensel çapta hukukun üstünlüğünü savunmak ve hukuk yoluyla barışı korumaktır.

Bu toplantıya katılmak isteyen meslektaşlarımızın aşağıda yazılı gezi firmasıyla ilişki kurmaları gerekmektedir.

**Thomas Cook Inc.
1624 Eye Street N. W.
Washington DC 20006/USA**

İstanbul Barosu bu toplantıya resmen katılmamaktadır.

3. 16 Haziran 1977'de Portekiz'in Lizbon kentinde toplanacak «Güney Afrika'da Apartheid (Irk ayrımı), Irkçılık ve Sömürgecilikle Savaşım» konulu toplantı :

Baromuz, bu konferansı düzenleyen Portekiz Ulusal Hazırlık Komisyonu (Comissao Nacioanal Preparatoria Portuguesa) tarafından çağırılmıştır. Ancak bu toplantıya resmen katılma olanağını gerçekleştirememiş bulunuyoruz. Konferansla ilgili yazışma adresi şöyledir :

Palacia Dos Corucheus - Rua Alberto Oliveria - Lisboa, PORTEKİZ

4. Avusturalya Hukuk Kongresi 3,9 Temmuz tarihlerinde Sydney'de yapılacaktır.

Baromuz mensupları bu toplantıya Avusturalya Hukuk Konseyi tarafından davet edilmektedirler. Tamamlayıcı bilgi Baro merkezinden edinilebilir.

II — Meslek Dokunulmazlığı ve Dayanışma

1. İstanbul Barosu Tercüman Gazetesi Aleyhine 1.000.000 TL. Tazminat Davası Açtı

Tercüman Gazetesinde geçen Salı günü yayınlanan bir haberde Yeşilköy Hava meydanı ile Sirkeci Garında yapılan sabotaj ve 1 Mayıs saldırısı içinde olmak üzere Türkiye'deki tethiş eylemlerinin dışarıda kurulu TUSDEK kısa adı sosyalist devrimci konseyi isimli bir örgüt tarafından 17 ay önce planlandığı ve yurt içinde kendisine bağlı örgütlerce uygulandığı iddia edilmiştir.

Tedhiş eylemlerini uygulayanlar arasında devrimciler tarafından ele geçirildiği iddia olunan Ankara, İzmir, İstanbul Barolarının bulunduğu ileri sürülmüştür.

Yayınlanan bu haberin akıl ve izân dışı bir tertiple aralarında Baroların da bulunduğu kurumlara saldırı ve bu kurumları halk nazarında küçük düşürmek için uydurulduğu açıktır.

5 Haziran seçimlerine bir kaç gün kala uydurulan ve iktidar mücadelesi yapanlardan Tercüman Gazetesinin temsil ettiği güçleri seçimlere dönük olarak yararlandırmak amacını taşıyan bu saldırı nedeniyle İstanbul Barosu Tercüman Gazetesi aleyhine 1.000.000.— TL tazminat davası açmıştır.

İstanbul Barosu yüzyıllık geçmişinde oluşan geleneklere bağlı dünya çapında saygınlığı bulunan, en başta yaşama hakkı olmak üzere insan hak ve özgürlüklerini bireysel çapta ve toplum boyutunda «hukukun üstünlüğü» ilkesine bağlı olarak savunmaktan başka bir amacı bulunmayan anayasal bir kamu kuruluşudur.

Barolar bağımsız kuruluşlardır. Bağımsızlık hem örgüt hem de avukatlık mesleği için vazgeçilmesi olanaksız bir ilkedir. Baroların görevlerini saptırıcı etkilere uğraması ve hele haberde sözkonusu edilen akıl dışı ve gayrî ciddi, uydurma olduğu açık bir tehdit örgütünce ele geçirilmesi olanağı yoktur.

Özünde Barolar, avukat olmak için gerekli yasal nitelikleri taşıyan kişilerin girebileceği, bunların dışındakilere kapalı yasal örgütlerdir. Baro içi demokrasi mekanizması ile yönetimde görev alanlar meslek mensupları arasından seçilmektedir. Bu durumda Baronun dışarıdan ele geçirilmesi akıl ve izân dışı ve maksatlı bir iddia olmaktan ileri geçemez. Baro Yönetimine egemen olan bu demokratik ve yasal işleyişin, yasa tarafından düzenlendiğine göre, davalılar tarafından bilinmemesi olanaksızdır.

Tercüman Gazetesi sorumluları dava konusu yazı tüm olarak değerlendirildiğinde anarşik olayların ve kanlı eylemlerin uygulayıcılarından biri olarak İstanbul Barosunu göstermekte, Baro tüzel kişiliğine karşı Borçlar Kanununun 49 ncu maddesinde unsurları yazılı ve manevî tazminatı gerektirecek, ağır kusura bağlı haksız bir fiil işlemiş olmaktadırlar. Kusurun ve zararın ağırlığı Baronun onurunun 6500 kişiye ulaşan savunma mesleği mensuplarını kapsamı gözönüne alınarak sorumluların 1.000.000.— TL tutarında tazminata mahkûm edilmelerini açtığımız davada talep etmiş bulunuyoruz.

2. Torino Barosu Başkanı Fulvio Croce'nin öldürülmesi olayı :

İtalya'nın Torino kenti Baro Başkanı Fulvio Croce 28 nisan 1977 günü mesleki görevi nedeniyle bürosu önünde öldürülmüştür. Geçen yıl Torino Savcısının öldürülmesi olayı ile ilgili davada Baro Başkanı olarak görevini yapan Başkan Croce «Brigate Rosse» adı verilen goşist grup tarafından, davanın karara bağlanmasını önleme amacıyla siyasal nedene bağlı olarak, ancak kendi kişisel inançlarıyla ilgi-

siz nedenlerden ötürü katledilmiştir. Torino Baro Başkanı'nın öldürülmesi üzerine İtalya'da tüm avukatlar 29 nisan cuma günü 2 saat süreyle, olayı izleyen haftanın salı günü ise bir gün süreyle kınama amacıyla duruşmalara girmemişlerdir. İtalyan avukatlarının kınama eylemine yargıç ve savcılar da katılmış, böylece Adliye, kınama gün ve saatlerinde çalıştırılmamıştır.

Başkan Croce'nin öldürülmesi nedeniyle İstanbul Barosu Başkanı Torino Barosu Başkanına aşağıdaki telgrafi göndermiştir.

«Sayın Başkan,

Çok derin üzüntüyle Başkan Fulvio Croce'nin öldürüldüğünü öğrenmiş bulunuyorum. Bu cinayet uluslararası boyutlarda savunma mesleğine karşı yönelmiş kaba bir tehdit olarak nitelendirilmeli ve tüm dünyaya yansiyacak biçimde kınanmalıdır. İstanbul Barosu avukatları adına Torinolu meslektaşlarımla tam bir dayanışma içinde olduğumuzu belirtmek isterim.

**İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN»**

3. Bir meslektaşımıza kamu görevlisi niteliği taşıyan kişilerin saldırıda bulunmaları olayı:

Meslektaşımız Ergun Öztürk 15.4.1977 günü, müvekkilinin mahkeme koridorunda jandarmalar tarafından dövülmesine müdahale etmiş ve bunun üzerine jandarmaların saldırısına uğramıştır.

Bu olay nedeniyle İstanbul Barosu Başkanı Jandarma İl Komutanlığına aşağıdaki telgrafi göndermiştir :

«Bugün saat 11.15 de Adliye Sarayında 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan bir davada savunma görevi yapan meslektaşımız avukat Ergun Öztürk, herkesin gözü önünde savunduğu tutuklunun Jandarma tarafından dövülmesi üzerine bu fiilden vazgeçmelerini söylediği jandarmalar tarafından silahlı saldırıya ve ağır hakaretlere uğramıştır. Meslektaşımıza karşı yapılan bu saldırı özünde mesleğimize yöneliktir. Bu nedenle İstanbul Barosu adına saldırganlar aleyhinde gereken kovuşturmanın derhal yapılmasına emirlerinizi saygıyla talep ederim. 15.4.977

**İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN»**

Ayrıca olay İçişleri Bakanlığına yansıtılmak üzere Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına da iletilmiştir.

Meslek Sorunları Yazışmalar, Genelgeler ve Başkanlık Görüşleri :

I — Baro kesenekleriyle ilgili Anayasa Mahkemesi kararı üzerine ortaya çıkan duruma ilişkin genelge :

1. 1136 Sayılı Avukatlık Yasasının 81/2. maddesi Baro Genel Kuruluna «Levhada yazılı avukatlardan alınacak giriş keseneği ile yıllık keseneğin miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek» yetkisini vermiştir. Bilindiği üzere Baro hizmetlerinin görülmesi için zorunlu parasal kaynak sadece meslektaşlarımızın verdiği keseneklerden oluşmaktadır. Baronun bağımsızlığını korumanın bundan başka bir yolu da yoktur. İstanbul Barosu yönetimi üyelerinin sağladığı parasal dayanak dışında örneğin hükümetten veya başka kuruluşlardan yardım almayı bağımsızlık anlayışıyla bağdaşmaz görmektedir.

2. Giriş kesenekleriyle yıllık keseneklerin saptanmasına ilişkin Baro Genel Kurulu kararına karşı Danıştayda iptal davaları açılmıştır. Bu davalardan birinin incelenmesi sırasında Danıştay, keseneklerin miktarlarının Genel Kurulca tespitini öngören yasa maddesini Anayasaya aykırı görmüştür. Bu konuda dayanılan Anayasanın 61. maddesi «Vergi, resim ve harçlar ve benzeri malî yükümler ancak yasayla konulur» kuralını içermektedir. Anayasa Mahkemesi 8 Mayıs 1977 günü Resmî Gazete'de yayımlanan 1976/54 esas, 1977/8 karar sayılı ve 3.2.1977 tarihli kararıyla 1136 sayılı Avukatlık Kanununun Baro Genel Kurullarına giriş keseneğiyle yıllık keseneğin miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek yetkisini veren 81/2. maddesini iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararına ilişkin gerekçesi aynen şöyledir :

«Barolar, 1136 sayılı Avukatlık Yasasında yazılı ana kurallar uyarınca meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâk ve dayanışmayı korumak, avukatlığın genel çıkarlara uygun olarak gelişmesini sağlamak amacıyla kurulan tüzel kişiliğe sahip Kamu Kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. (19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu Madde 76). Böyle olunca Barolar, Anayasa'nın Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından söz eden 122. maddesi kapsamına girmektedir. Yasaya göre avukatlığın amacı, hukuksal ilişkilerin düzenlenmesine, her türlü hukuksal sorun ve anlaşmazlıkların adalet ve haklılık ilkelere uygun olarak çözülmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması konusunda, yargı kuruluşları ve hakemlerle, resmî ve özel kurul ve kurumlara yardım etmektir. Avukat, bu amaçla hukuksal bilgi ve görgülerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmalarına sunar, (19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu: Madde 1 ve 2) Avukatlık bir kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Her avukat, bölgesi içinde sürekli olarak avukatlık edeceği yerin baro levhasına yazılmakla yükümlüdür. Ve her avukat Baro yıllık keseneği ödemek zorundadır. (Avukatlık Kanunu: Madde 65, 66).

Avukatlık Yasasının yukarıda açıklanan kurallarına göre Baroya yazılacak avukatların giriş ve yıllık kesenek ödemeleri zorunlu bulunduğu ve bu durumun da Anayasa'nın 61. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesi içine giren, bir tür malî yüküm niteliğinde olduğu kuşkusuzdur. Anayasanın söz konusu 61. maddesinin ikinci fıkrası kuralına göre, resim ve harçlar ve benzeri malî yükümler ancak yasa ile konulur. Böylece Anayasa, her türlü malî yükümün yasa ile konması gerekeceği kuralını düzenlerken güttüğü amaç, keyfi ve sınırsız ölçülere dayalı bir uygulamaya yer verilmemesi ilkesinin korunmasıdır. Bir yasanın malî bir yükümün, yalnızca konusunu belli ederek ilgililere yükletilmesine izin vermesi, o malî yükümün yasa ile konulduğunu kabul etmek için geçerli bir neden sayılamaz. Malî yükümlerin, matrah ve oranları tarh ve tahakkuku, tahsil yöntemleri, yaptırımları, zaman aşımı gibi çeşitli yönleri vardır. Bütün bu yönleri ile bir malî yüküm yasada açık bir biçimde ve yeterince belirlenmemiş ise bu durum, kişilerin toplumsal ve ekonomik güçlerini ve hatta temel haklarını olumsuz yönde etkileyecek keyfi uygulamalara yol açabilir. Bu nedenlerledir ki kişilere yüklenecek yükümlerin belli başlı öğelerinin, açık bir biçimde ve kesin çizgileriyle yasalarda gösterilmiş olması gerekir.»

3. Anayasa Mahkemesi iptal hükmü için bir yıllık süre tanımıştır. Karar 8 Mayıs 1977 günü Resmî Gazete'de yayımlandığına göre iptal edilen yasa hükmü 8 Mayıs 1978 tarihine kadar yürürlükte kalacaktır. Mahkemenin yürürlük süresine ilişkin gerekçesi de şöyledir :

«Giriş ve yıllık kesenekler baroların gelir kaynağını oluşturduğuna göre, baroların hizmet ve görevlerinin niteliği ve önemi gözönünde tutulunca, iptal kararıyla ortaya bir boşluk çıkacağı ve bundan da bir takım sakıncaların doğacağı ortadadır. Bu nedenle Anayasa'nın değişik 152. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.»

4. Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine yasa maddesi Anayasa'nın 61. maddesine uygun olarak Kanunkoyucu tarafından yeniden düzenlenecektir. İstanbul Barosu bu konuda çalışmalara başlamıştır. Ancak kesin olan durum şudur: Baro genel kurullarının tespit ettiği tutarlarda ve tarihlerde keseneklerin ödenmesi yükümlülüğü yasal açıdan devam etmektedir. Kayıt silme müeyyidesine bağlı olan bu yükümlülüğe uyulması ve zamanında keseneklerin ödenmesi gerekmektedir. Kesenekler konusunda Anayasa Mahkemesi'nin kararı 8 Mayıs 1978 tarihine kadar herhangi bir değişiklik getirmemiştir.

Sayın meslektaşlarımızın dikkatlerine önemle sunarım.

**İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN**

II. Kadıköy Adliyesinin bir bölümünün kiralık bir han katına taşınmasından çıkan sorunlar :

1. Adalet Bakanlığına yazılan yazı :

Adliye binalarının yetersizliğinin yargı organı içinde görevli hakim, savcı ve avukatların birlikte adli mercilerde işleri olan tüm vatandaşlar için bir ızdırıp konusu olduğu bilinmektedir. Bina yetersizliğini gidermek için köklü önlemler alınmak yerine hizmete elverişli olmayan ve esasında hizmet için yapılmayan binaların kiralanması gibi geçici çözüm yollarına başvurulmaktadır. Bu arada Kadıköy'de Halk Eğitim Merkezinin bir bölümünde çalışan adliye için Altıyol'da bir iş hanının beşinci katı kiralanmıştır. Ancak kiralanılan bu yerin adalet hizmetinin onuruna yakışmadığı, daracık koridor ve odaların, mahkemelerin sağlıklı olarak iş görmelerine olanak vermediği Baromuzun yaptırdığı inceleme sonunda anlaşılmıştır. Aynı zamanda Baro odası olarak tahsis edilen yerde, avukatların ihtiyaçlarını karşılamaya hiçbir şekilde elverişli bulunmamaktadır.

Savunma mesleği, yargı organı içinde kamu hizmeti görmektedir. Yargının vazgeçilmez bir unsuru olan savunma mesleğinin kanunla kurulmuş örgütleri durumunda bulunan Baronun, adli hizmetler için bir binanın tahsisinde ve bu binada Baroya yer ayrılmasında, görüşünün alınmaması yerleşmiş geleneklere uygun sayılamaz. Adalet Bakanlığının Kadıköy Adliye Binası için bina tahsisinde ve Baroya yer ayrılmasında izlediği yol, bu bakımdan Baromuz Yönetim Kurulunca üzüntü ile karşılanmıştır. Baromuz Yönetim Kurulu 12 Mayıs 1977 günlü toplantısında, bu tutumun üzüntü ile karşılandığını sayın Bakanlığınıza duyurulmasını uygun görmüştür.

Bilgilerinize sunarım.

**İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN**

2. Baro odası kiralanılan yerde ihtiyaçları karşılayamayacak derecede küçüktür. Durum telefonla tarafımızdan Adalet Bakanı sayın Zeyyat Baykara'ya bildirilmiş ve sayın Bakanın verdiği emirle ayrılan odanın yanındaki oda, aradaki duvar yıkılarak Baro'ya verilmiştir. Sorunun diğer yönleri üzerinde de titizlikle durulmaktadır.

Sahibi ve Yazı İşlerinden Sorumlu :
İstanbul Barosu Adına İst. Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN

III. Cezaevi Sorunları :

1. Cezaevlerinde bulunan tutukluların avukatlarla vekâletname vermelerinde ortaya çıkan güçlükler konusunda Adalet Bakanına gönderilen telgraf :

**«Sayın Zeyyat Baykara
Adalet Bakanı
ANKARA**

Savunma, İnsan Hakları Sözleşmelerinde yer alan ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının herkese tanıdığı temel bir haktır. Kişilerin savunma hakları yargı organı içinde avukatlık mesleği tarafından temsil edilmekte ve kullanılmaktadır.

Avukatın, görevini yapabilmesi için, savunmaya muhtaç kişiden bir vekâletname alması gerekmektedir. Oysa ki, Adalet Bakanlığının bir genelgesine dayanılarak, İstanbul'da Sağmalcılar Cezaevinde tutukluların avukatlara vekâletname vermesi için haftanın sadece birbuçuk günü ayrılmaktadır. Bu durum, örneğin, tutuklama kararına itiraz yönünden savunma görevinin yerine getirilmesini engellemekte ve hakların kaybolmasına yol açmaktadır. Kişilerin, anayasal savunma haklarının kullanılabilmesi ve avukatların görevlerinin yerine getirilmesinin sağlanması için Noterlerin hergün cezaevinde vekâletname düzenlemelerine izin verilmesi zorunludur. Bugünkü Anayasa ve yasa dışı uygulamanın önüne geçilmesini teminen müdahalenizi ve sorumlulara emirlerinizi rica eder, saygılarımı sunarım.

6.5.1977

**İstanbul Barosu Başkanı
Av. Orhan APAYDIN**

2. Adalet Bakanı'nın talimatı gereğince işlem yapılması ve aykırı davranışların Baro Merkezine derhal bildirilmesi ricasıyla sayın meslektaşlarımızın bilgilerine sunulur.

**Sayın Avukat Orhan APAYDIN
Baro Başkanı
İSTANBUL**

İ L G İ : 6.5.1977 Tarihli telinize :

İstanbul - Bayrampaşa kapalı cezaevinde alınan tedbir ve sağlanan durum itibarıyla Noterlerin haftanın her günü mesai saatleri dahilinde muamele yapabilecekleri konusunda mahalli C. Savcılığına gerekli talimat verilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

**30.5.1977
Zeyyat BAYKARA
Adalet Bakanı**